

Iskaj vseh letov
in vseh letov
vseh letov
s pošiljanjem na doma
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrt leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
upravitelstvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovega društva do-
bitve list brez po-
sredstva naročnika.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Prejemniki listov dajo
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Nekopial se ne vra-
žajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natane enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inzerati se sprejemajo
do srede popoldne.

Štev. 23.

V Mariboru, dne 9. junija 1904.

Tečaj XXXVIII.

Zopet prikrajšani!

V Avstriji imamo za kmetijske težnje
velevažno upravo, ki se imenuje avstrijski
kmetijski svet. Kakor že ime pove, ta uprava
ne daje postav, ampak nasvete in sicer
poljedelskemu ministrstvu v kmetijskih za-
devah.

V kmetijski svet odpošlje vsak deželni
odbor svojega zastopnika, istotako vsaka
ces. kr. kmetijska družba oziroma deželni
kulturni svet. Tretjino članov pa imenuje
poljedelsko ministrstvo. Kmetijski svet je raz-
deljen v tri pododbore: kmetijski, gozdarski
in rudarski.

Štajerski slovenski kmetje nimajo v
kmetijskem svetu nobenega zastopnika. Pred-
kratim se je na novo sestavil avstrijski
svet. Deželni odbor štajerski in štajerska
kmetijska družba sta seveda odposlala le
Nemce v ta svet, a tudi ministrstvo je šta-
jerske kmete prezrlo ter ni nobenega
Slovenca poslalo vanj. Opravičeni smo
vprašati, ali se je to zgodilo
proti volji in želji merodajnih
činiteljev na Spodnjem Štajer-
skem, ali pa se ti za to zadevo
niso niti nič brigali?

Kako važnost ima ta kmetijski svet za
kmetijski stan, bomo najbolje razvideli, če
porečemo o obravnavah, ki so se vršile dne
28. maja. V tej seji je stavil češki velepo-
sestnik grof Buquoy nujni predlog, da kmetijski
svet kar najodločneje ugovarja hamerji želez-
niškega ministrstva, kateri hoče s 1. junijem
znatno zvišati vozni tarif za prevažanje

lesa, osobito hlodov. To so zahtevale velike
tovarne, papirnice, češ — da morajo — ker
se izvažajo veliko hlodov v inozemstvo, pre-
drago plačevati les za izdelavo papirne celu-
loze. Predlagatelj je protestiral, da bi veliki
papirni industriji na ljubo morali kmeto-
valci trpeti na ceni lesa, ko itak
morejo le s pomočjo gozda mnogi posestniki
se vzdrževati se in rešiti propada. Temu
predlogu je sicer zastopnik rudniškega od-
delka ugovarjal, češ, da tudi rudniki morajo
predrago plačevati les. Kmetijski svet pa je
z veliko večino zavrnil take trditve in
pritril nujnemu predlogu predlagatelja. Izvolil
se je še pododsek za proučevanje zakonskega
načrta za državno zavarovanje
proti toči. Kmetijski svet mu je naročil,
naj z vso marljivostjo vse potrebno ukrene,
da se more za prihodnje zborovanje pripra-
viti že popolni načrt, kateri se bo potem
izročil vladi, da ga predloži državnemu zboru.

Trgovsko-politiški odsek bo imel kmalu
posvetovanja o trgovinskih pogodbah z ino-
zemskimi državami; zastopnik kmetijskega
ministrstva je izrazil zahvalo za dosedanje
nasvete tega odseka, po kojih se hoče mini-
strstvo ravnati pri svojih pogajanjih s tujimi
državami in katere je upoštevalo pri provi-
zorni pogodbi z Italijo.

Da bi se te besede le uresničile, potem
bodo nove trgovinske nagodbe mogle pospe-
šiti naš izvoz, in prikazen nesrečne vinske
klavzule se ne bo več ponovila, ker ta po-
svetovalni odsek podal je ministrstvu jasn
načrt, po katerem naj se uravnajo razmere
našega mednarodnega prometa.

Zastopniki spodnještajerskih Slovencev
pa naj storijo vse, da bomo tudi mi imeli v
tem velevažnem svetu zagovornika naših
kmetijskih želj in zahtev!

400 milijonov za topove in ladje.

Vse se je začudilo in povpraševalo, čemu
zahteva vojni minister 400 milijonov še poleg
navadnih letnih prispevkov za topništvo in
mornarico. Opravičeval se je s tem, da mora
biti tudi naša država pripravljena proti vsa-
kemu sovražniku, kajti kdor se hoče sedanje
čase dobro pripraviti, mora imeti dosti de-
narja in še denarja! Saj je moderno bojno
orožje tako drago! Rusko-japonska vojska je
pokazala, da lahko jedna sama podmorska
mina požene v zrak oziroma pokoplje v morje
v par minutah ladjo, ki je vredna več milijonov
kron! Zmajali smo z glavo in mislili, da bi
poslanci težko dovolili toliko milijonov. Pa
so jih vendarle! Seveda, ker večina, ki je gla-
sovala za milijone, ni pomislila, kako težko
bo ljudstvo plačalo! In odkod se bodo dobili
ti milijoni? Žid bo posodil, država oziroma
ljudstvo mu bo pa plačevalo mastne obresti
vsako leto. Saj že tako skoro vse davke po-
žre nenasitna židovska malha, ker državni
dolg že sedaj znaša deset milijard, in od to-
like svote obresti plačevati, niso ravno mač-
kine solze! Da ravno kmet ne bo najmanj
plačal tega denarja, je očitno, saj je Av-
strija v večini poljedelska država. Naše go-
spodarsko stanje je že itak slabo in nam ga

Listek.

Prihod Slovencev v sedanje dežele.

(Javno predavanje, prirejeno po „Zgodovinskem društvu
za Sloven. Štajer“ v Narodnem domu mariborskem,
dne 5. maja 1904.)

(Konec.)

Gotovo je že vsakdo ugani, da so Slo-
veni današnji Jugoslovani. Jugoslovanski svet
se je tedaj širil od izvirov Anize, Mure, Drave
in od Taljenta nepretrgano do Črnega
morja, v severnojužni smeri pa od nižjeav-
strijske Donave in Karpatov dol do najjuž-
nišega konca balkanskega polotoka. Ali po-
mniti je, da je prav tukaj na jugu kakor v
zelo goratem severozapadu slovénsko prebi-
valstvo bilo prav redko; v današnji Grški
so bili Jugoslovani poleg Grkov močno v
manjšini.

Vsi Jugoslovani so govorili eno in
isto slovansko narečje v treh raznih raz-
rečjih: zapadnem (danes slovenskem), sred-
njem (danes srbohrvaškem) in vzhodnem
(danes bolgarsko-makedonskem). Vsi pa so se
med seboj lahko umeli.

Jugoslovani vzhodnega na-
rečja. Živeli so združeni le v zadrage in ple-
mena, in zato jih Bolgari, rusko-ugrsko

ljudstvo, sorodno z Madžari, pridrži od vzhoda,
679 ali 680 podjarmijo. Bolgari ustanovijo
samostalno državo ter se z mnogo višje iz-
obraženimi Slovenci kmalu amalgamujejo po-
polnoma, sprejemši slovénski jezik in slo-
vénsko prosveto. Današnji Bolgari so torej
po jeziku Jugoslovani in le po krvi na pol
Mongoli. Na koncu 9. stol. pridrjo Madžari
ter pomandraj bolgarske prebivalce severno
od Donave. Zadnji njih sledovi so v vzhodni
Ogrski izginili še le začetkom 18. stoletja.
L. 1054 se Bolgarija loči od Rima. Po usode-
polni bitki na Kosovem polju 1389 zapade
Turkom. Od l. 1878 so Bolgari zopet kolikor
toliko osvobodjeni in se razvijajo prav čvrsto,
dočim pa še znatno število ljudstva bolgar-
sko-makedonskega razrečja ječi pod turškim
jarmom.

Jugoslovani srednjega raz-
rečja. Tudi ti so živeli izprva v zadrugah
in plemenih. Ali eden njih del je sčasoma
ustanovil posebno državo ter jo imenoval
hrvaško. Po drugi strani pa so ostali
Slovenci srednjega razrečja osnovali državo
srbsko. Po l. 1054 so se Srbi ločili od
Rima ter priznali pravoslavje; po bitki na
Kosovem polju so postali sužnji Turkov, ka-
terih so se po krvavih bojih vendar otresli
začetkom 19. stoletja. Hrvatje pa so ostali pri
Rimu in l. 1102 z Ogrji stopili v usodepolno

personalno unijo, to se pravi, z Ogrji imajo
le skupno istega vladarja, sicer pa sta državi
popolnoma ločeni in samostalni. L. 1527 je
Hrvatska proste volje stopila pod žezlo hab-
burško in se tako obranila robstva turškega.
Hrvatje in Srbi so torej govorili eno in tisto
razrečje in tudi danes glede jezika med njimi
ni razlike. Razločujejo se samo v političnem
in verskem oziru in se sme le v tem po-
menu govoriti o Hrvatih in Srbih, jezik pa
jim je skupen ter se imenuje srbohrvaščina.
Da prvi pišejo z latinico, drugi s cirilico, je
posledica verske razlike.

Jugoslovani zapadnega raz-
rečja. To smo mi, ki se danes imenujemo
Slovence. Naš svet je obsegal jugovzhodni
del Gornje-, južni del Spodnje Avstrijske,
vzhodno pokrajino Solnograške (Lungau), se-
verovzhodni in vzhodni del Tirolske, vso
Koroško, severovzhodni kot Italije, vso Pri-
morsko, Kranjsko, Štajersko, in Ogrsko do
Donave. Natanko se meje ne dajo določiti
na nobeno stran. Vsa zemlja je merila dobrih
100.000 km², torej bila petkrat večja od
današnje Štajerske. Po ravninah je bila dobro
obljudena, v močno goratem planinskem delu
le redko.

Zgodovina naša je samo tlačanstvo, samo
trpljenje: dokler so bivali Obri, smo trpeli ali
pod njimi ali od njih; a še predno Obri poginejo,